

College van procureurs-generaal

Voorzitter

Postadres: Postbus 20305, 2500 EH Den Haag ,

Minister van Justitie

Bezoekadres:

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 70 33 99 600
Telefax +31 70 33 99 854

Onderdeel	Handhavingsbeleid	Bij beantwoording de
Contactpersoon	mr. C.J. Glorie	datum en ons kenmerk
Doorkiesnummer(s)		vermelden. Wilt u slechts
E-mail		één zaak in uw brief
Datum	7 maart 2007	behandelen.
Ons kenmerk	PaG/BJZ-B/11437	
Bijlage(n)	1	
Onderwerp	Kostenverhaal inbeslagneming	

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 18 december 2006 heeft de hoofdofficier van het Functioneel Parket, mr. R.W.M. Craemer de aandacht gevraagd voor het volgende. Volgens artikel 36a Sr komen alle kosten van tenuitvoerlegging van een maatregel tot onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen voorwerpen ten last van de Staat. Ook de kosten die hebben te maken met in beslag nemen van voorwerpen met het oog op onttrekking aan het verkeer komen ten laste van de overheid.

Het College heeft kennis genomen van deze brief en is van oordeel dat er goede redenen zijn om de wetgever in overweging te geven een uitzondering te maken op de hoofdregel dat de kosten die een inbeslagneming met zich meebrengt voor rekening van de Staat komen (i.c. opsporingsinstantie en het OM). Het zou dan moeten gaan om voorwerpen waarvan het ongecontroleerd bezit in strijd is met de wet of het algemeen belang, en die vanuit economische motieven worden vervaardigd, in Nederland worden ingevoerd of op de markt gebracht of hiertoe voorhanden worden gehouden. Kort gezegd, het gaat hierbij om economische goederen waarmee overtredingen worden begaan die strafbaar zijn gesteld in de WED, en waarvan de inbeslagneming en onttrekking aan het verkeer voor de overheid onevenredig hoge kosten met zich meebrengen. Als voorbeelden worden de inbeslagneming van vuurwerk, grote partijen gevaarlijke afvalstoffen of van beschermde uitheemse dier- of plantensoorten genoemd.

Mr. Craemer zet zijn pleidooi voor kostenverhaal inbeslagneming voornamelijk in de sleutel van "de vervuiler betaalt" en de maatschappelijke opvatting dat de kosten of risico's van illegale economische activiteiten niet moeten worden afgewenteld op de samenleving. Het College zou daar nog graag de volgende overwegingen aan toe willen voegen.

Als een overstapje naar het bestuursrecht wordt gemaakt, dan kan worden geconstateerd dat een dergelijke

constructie in het bestuursrecht geheel is ingeburgerd. De algemene bepalingen zijn te vinden in de Awb; ex artikel 5:21 jo 5:25 Awb komt de toepassing van bestuursdwang voor rekening van de overtreder, tenzij de kosten redelijkerwijs niet of niet gehele te zijnen laste behoren te komen. Uit de parlementaire geschiedenis van de derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht is geen nadere rechtvaardiging voor het verhaal van de kosten op de overtreder te halen. Het kostenverhaal wordt als vanzelfsprekend gezien. Slechts het aannemen van een uitzondering op de hoofdregel (kostenverhaal) zal een nadere motivering vergen. Met het opnemen van het kostenverhaal in de Awb wordt het in een baaierd aan wetgeving, denk aan bv de Flora en Faunawet, de Elektriciteitswet, de Hamsterwet, de Opiumwet of Meststoffenwet (om er maar enkelen te noemen) voor het bestuur mogelijk de kosten van bestuursdwang te verhalen op de overtreder. Veel van deze wetgeving wordt ook via de WED strafrechtelijk gehandhaafd. Waarom zouden in het geval van strafrechtelijke handhaving de kosten voor het beëindigen van de overtreding niet voor rekening van de overtreder komen?

Daarnaast zou echter ook de volgende overweging in aanmerking moeten worden genomen. Er kan in zekere zin een parallel worden getrokken met de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel. De gedachte achter het ontnemen van het wederrechtelijk verkregen voordeel is dat een veroordeelde geen voordeel zou mogen trekken uit zijn crimineel vergaarde vermogen. Dat wordt afgenomen zodat per saldo (althans in theorie) de veroordeelde weer op nul uitkomt.

Bij het kostenverhaal in het kader van de WED doet zich als het ware het spiegelbeeld van de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel voor, te weten: de ontneming van de wederrechtelijke besparing van kosten. De overtreder zou, als hij het bezit van de in beslag genomen goederen volgens de regels had willen voortzetten, behoorlijke kosten voor opslag en bewaring hebben moeten maken. Voor een deel vloeien deze kosten voort uit de bescherming van derden en zij hebben als zodanig niets met het strafbare feit te maken. Denk bijvoorbeeld aan de voorzieningen die nodig zijn om vuurwerk veilig op te slaan, of de huisvesting van uitheemse diersoorten. Deze kosten hoeft hij nu niet te maken omdat zijn goederen in beslag zijn genomen. Dat is ook een vorm van "voordeel". Is er dan niet iets voor te zeggen dat de overtreder voor de kosten, die nu door de overheid moeten worden betaald, zelf opdraait?

In een aantal van de ons omringende landen bestaat al (soms van oudsher) de mogelijkheid om de kosten van conservatoire maatregelen of dwangmiddelen te verhalen op de vervolgte, verdachte of veroordeelde.

In ieder geval de landen met een common law rechtssysteem plegen met proceskosten en kosten van executie van conservatoire maatregelen of dwangmiddelen op een wat 'civielrechtelijke wijze' om te springen. Eigen aan dit stelsel is dat de vervolgte, verdachte of veroordeelde "partij" is in het geding en bij ongelijkstelling van het standpunt van die "partij" (waarvoor niet altijd een onherroepelijke veroordeling noodzakelijk is) kan verwijzing in de proceskosten en de kosten van de tenuitvoerlegging volgen, mits gevorderd door de "tegenpartij" (meestal de politie).

Ook de landen georiënteerd op de Code Napoleon kennen de verwijzing in genoemde kosten wel; de verdachte wordt gezien als iemand die een soort wanprestatie heeft gepleegd.

Tenslotte kan gewezen worden op het feit dat in Nederland langzaam aan anders wordt gedacht over de vraag wie voor de kosten van de uitoefening van het geweldsmonopolie moet opdraaien. De discussie over de vraag

of meer vermogende gedetineerden moeten gaan meebetalen aan de kosten die de straf met zich meebrengt is daar een voorbeeld van. Al ongeveer tien jaar geleden moesten gedetineerden die een uitkering hadden deze inleveren. Onlangs heeft u aangekondigd dat ook de AOW, de laatste uitkering die nog gewoon doorloopt, zal worden gekort. En een meerderheid in de Tweede Kamer meent dat ook vermogende gedetineerden in de kosten moeten bijdragen. Geconstateerd kan worden dat het maatschappelijk klimaat de laatste paar jaar wel zodanig is veranderd, dat een voorstel om de kosten van inbeslagneming te verhalen op de overtreder, op een zekere instemming kan rekenen.

Al met al is het College van oordeel dat er voldoende gronden aanwezig om u in overweging te geven de mogelijkheid te onderzoeken om artikel 8 WED aan te vullen met een regeling van kostenverhaal.

Hoogachtend,

Het College van procureurs-generaal

H.N. Brouwer